

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

18-19 ЛЮТОГО 2021 РОКУ

М. ЗАПОРІЖЖЯ

Редколегія:

Боярська Л. М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І. Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю. В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сенетий Д. П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М. О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К. А. – викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (18-19 лютого 2021 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. – 180 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

навчання і прослуховування лекцій, безумовно, мало важливе значення, але не менш важливим були зустрічі і обмін думками з іншими колегами, що є соціальною складовою феномену. Важливою частиною технічного варварства, що насувається і яке ми переживаємо, є стирання з життя будь-яких почуттів і втрату осіб, назавжди заточених у спектрі екрану».

Другим, не менш важливим недоліком дистанційного навчання є недосконалість системи тестового контролю. У програмі Teams, яку ми використовуємо, відсутня можливість стохастичного формування комплектів тестових завдань. Це призводить до того, що об'єктивно оцінюються знання тільки першої групи, наступні групи вже знають всі правильні відповіді.

Третім недоліком є споживче ставлення багатьох студентів до процесу отримання знань та невміння і небажання займатись самостійним опануванням знань. Це, на жаль, відноситься до будь-якого формату освіти. До того ж принизливе ставлення держави до лікарів вбиває у багатьох студентів мотивацію до навчання.

Таким чином, дистанційне навчання має свої переваги і недоліки. Технічний прогрес і удосконалення педагогічних технологій не зупинити. Невідворотні зміни, що відбуваються у системі вищої медичної освіти, незабаром визначать місце в ній дистанційних технологій навчання, адже майбутнім лікарям потрібне не тільки набуття певного обсягу теоретичних знань, але й практичних навичок роботи з пацієнтами, командної роботи з колегами.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В МЕДИЧНИХ ЗВО УКРАЇНИ

*Александрова К. В., д-р хім. наук, професор, завідувач кафедри біологічної хімії,
Рудько Н. П., канд. біол. наук, ст. викладач кафедри біологічної хімії,
Васильєв Д. А., канд. фарм. наук, ст. викладач кафедри біологічної хімії,
Запорізький державний медичний університет*

Завдяки появі мобільних технологій і мобільних ресурсів, штучного інтелекту, технологій доповненої і віртуальної реальностей, з одного боку, і особливим обставинам, зумовленим пандемією коронавірусу, дистанційне навчання в медичних ЗВО України виходить на новий рівень розвитку освіти. Проте, зважаючи на специфіку оволодіння такою складною професією, як лікар, дистанційна форма навчання досі залишається однією з гострих полемічних проблем у вищій медичній освіті.

У зв'язку з запровадженням обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та переходом усіх студентів на дистанційне навчання, перед керівництвом та викладачами університету виникли і вимагали екстреного вирішення наступні завдання: провести аналіз готовності студентів різних факультетів і спеціальностей в Запорізькому державному медичному університеті до дистанційного навчання, виявити специфічні для використання в медичній аудиторії мобільні програми, ресурси і засоби комунікації і з'ясувати можливість їх застосування. Зокрема,

викладачами кафедри біологічної хімії було здійснено моніторинг можливостей і створено навчальні, методичні та інші матеріали для наповнення мобільних ресурсів для вивчення студентами біологічної хімії, як однієї з базових дисциплін.

Спостереження, проблемно-анкетований пошук дозволили зробити висновки, що більшість студентів технологічно готові до дистанційного навчання і активно використовують мобільні технології і ресурси в освітньому процесі. Точна характеристика сьогоденного покоління студентів була запропонована Yıldız E. Сучасні студенти – це «цифрові аборигени», які зростають в мультимедійному світі, у світі технологій, у світі доповненої реальності, мають величезний досвід використання мобільних засобів і ресурсів і віддають останнім перевагу над класичною книгою [1].

Здебільшого технічні проблеми, такі, як якість інтернету, нездатність встановити і використовувати в повному обсязі комп'ютерні програми тощо виникали у студентів-іноземних громадян. Залучення таких студентів в навчальний процес вимагало індивідуального підходу, докладного пояснення, покрокової демонстрації алгоритму використання ресурсів Teams та інших платформ Office 365. Основну методичну задачу викладачів та університету в цілому у вирішенні проблеми підвищення мотивації та готовності студентів до реалізації дистанційного навчання ми вбачаємо у тому, щоб у повному обсязі опанувати всіма можливостями мобільних технологій і ресурсів, їх організацією, технічною оснащеністю і здатністю ефективного використання.

До мобільних технологій відносять можливості бездротового входу в інтернет (Wi-Fi), мобільні телефони і смартфони, комунікатори, планшети, пристрої GPS, електронні словники, портативні звукові та мультимедійні гіді тощо. Використання мобільних технологій, засноване на мобільних пристроях, упевнено увійшло в усі сфери нашого життя, включаючи освіту і науково-дослідну роботу студентів (НДРС). Мобільні технології та ресурси в освіті та НДРС неймовірно важливі і допомагають формувати інформаційну культуру особистості. Вони відкривають можливість створення персоналізованого професійно-орієнтованого мобільного простору, який відповідає сучасній компетентнісно-орієнтованій концепції освіти, спрямованій на самостійний пошук інформації, критичний аналіз і практичне вирішення проблем. Водночас сучасні технології дають змогу викладачеві враховувати індивідуальні особливості студентів, вчасно реагувати на питання і проблеми, підбирати індивідуальний темп навчання [2].

Використання медичного наукового та навчального програмного забезпечення (моделі біохімічних об'єктів, процесів, імітаційних комп'ютерних моделей, побудова ієрархічних графів, що представляють біохімічні процеси) сприяє розвитку інноваційних методичних систем навчання. З їх допомогою у студентів формуються аналітичне мислення, вміння самостійно здобувати знання, проводити обробку, передачу та зберігання інформації, підвищується якість знань, навичок і умінь, створюються умови для самостійного творчого освоєння складних матеріалів. Проблемою, яка потребує активної участі викладачів у її вирішенні, є те, що студенти, в своїй більшості, не визначають

якісну змістовну сторону дистанційного навчання. Такі категорії оцінки, як «якість навчання», «індивідуальний підхід у навчанні», «розвиток відповідальності і самодисципліни», займають у рейтингу характеристик дистанційного навчання останні місця. Навпаки, деякі студенти розглядають дистанційне навчання тільки як зручну в особистому та емоційному плані систему для економії часу, швидкої комунікації та обміну, миттєвого і постійного доступу до інформації. Як наслідок цього, рівень включення в діяльність з реалізації дистанційного навчання низький, що зумовлює у студентів низьку мотивацію і відсутність інтересу до вивчення предмета.

Організація, технічна оснащеність і здатність ефективного використання сучасних засобів навчання – це потужна, інноваційна, цікава і захоплююча підтримка традиційних методів, засобів і технологій навчання, що мотивує студентів до реалізації дистанційного навчання. Зважаючи на вищенаведені аргументи, викладачі кафедри біологічної хімії основні свої зусилля у сенсі часу, ментальної енергії направляють саме на оволодіння можливостями сучасних мобільних технологій і ресурсів, у тому числі освоєння новітніх технологій, таких як доповнена реальність, віртуальна реальність тощо.

Список використаних джерел:

1. Yıldız E. Augmented reality research and applications in education. *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*. 2017. № 2(11). P. 238-243.

2. Fojtik R. The Use of Mobile Devices in Education. *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*. 2017. № 3(3). P. 41-47.

ДОСВІД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

*Боярська Л. М., к. м. н., професор, зав. кафедри дитячих хвороб,
Дмитрякова Г. М., асистент кафедри дитячих хвороб,
Запорізький державний медичний університет*

Кафедра дитячих хвороб факультету післядипломної освіти почала використовувати елементи дистанційного навчання в роботі зі слухачами курсів підвищення кваліфікації близько 8 років тому. Необхідність такої форми роботи була продиктована прагненням дати можливість слухачам отримати професійну інформацію без відриву від роботи. Не секрет, що часто курси підвищення кваліфікації слухач проходив формально, пропускаючи заняття через неможливість залишити роботу, будучи єдиним фахівцем у своєму населеному пункті. Крім того, перебування поза місцем постійного проживання, породжувало фінансові проблеми слухача і його сім'ї, а також лікувального закладу, який був змушений оплачувати витрати на відрядження. Крім того, розвиток цифрових технологій дозволяв використовувати нові форми і способи подачі інформації. Тому на нашій кафедрі були впроваджені елементи змішаної форми навчання на очних циклах, що включають дистанційні лекції та семінари.

І, коли в березні 2020 року був введений карантин і потрібен був швидкий перехід до повного дистанційного навчання не тільки слухачів курсів,